

ŠVIESA

JORNAL
LITHUANO

"ŠVIESA" - LUZ

Orgão de

Comunidade Lithua-
na de SÃO JOSÉ

Redakcijos ir administracijos adresas:
MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
TELEFONAS 2-6252.
CAIXA POSTAL 4118.
SÃO PAULO.

L. R. K. Bendruomenės organas
Atsakomasis Redaktorius JESUS SABORIDO MONTANÉS.

PRENUMERATA:
Brazilijoje ir visoje Amerikoje met. 12\$000
Pusei metų 7\$000
Lietuvoje dvigubai
Atskiro numerio kaina 300 reisų.

M E T A I I V

SÃO PAULO. 1938, BALANDŽIO - ABRIL 9 D.

Nr. 15 (133)

Mes be Vilniaus Nenukursim!

Vilniaus klausimu viso pasaulio lietuviai yra vieningi

Pamaldos

Šeštadienį, balandžio 9 dieną 3 val. Villa Zelinoj, lietuvių bažnyčioj, bus mokyklų mokiniams pamokslas ir išpažintis. Sekmadienį, per Verbas, Aštuntą valandą ryto šv. Mišios ir šv. Komunija.

VILLA ANASTAZIJOS lietuviams šį šeštadienį ir per Verbas pamokslą bus išpažintis. Išpažintis bus klausoma Didįjį šeštadienį nuo 4 iki 6 valandų vakaro ir pirmą dieną Velykų prieš pamaldas.

Villa Zelinoj šv. Juozapo bažnyčioj per Verbas bus kolekcinės. Pirmas pamokslas bus prieš sumą, dešimtą val. Taip gi bus pamokslai 4 val. prieš mišparas ir po mišparų, bei stacijų.

Šį sekmadienį Verbų šventinimas ir procesija bus prieš sumą, 11 val.

Šv. Antano do Pary bažnyčioj lietuviams 11 val. Verbų sekmadienį nebus.

VERBU SEKMADIENI, Villa Zelinoj, tuoj po pamaldų, šaukiamas Brazilijos Lietuvių Katalikų Moterų Draugijos susirinkimas. Katalikės moterys dalyvaus, nes bus svarbių reikalų, kaip vaikų darželio steigimas ir kiti. Prašomos dalyvauti ir kitų miesto rajonų moterys.

PADEKA

P. Tatarūnai, gyvenantieji Villa Belloj, iš savo mirusios sesers Emilijos palikimo, 500 milreisų paskyrė lietuvių bažnyčiai Villa Zelinoj. Už tuos pinigų numatytą nupirkti katalikės. Už gausią auką nuoširdžiai dėkoju.

Kun. P. Ragažinskas
KOLONIJOS KAPELIONAS.

RED. PASTABA. Brazilų ir kai kurių lietuvių spauda aprašinėdama a. a. Emilijos Tatarūnaitės traginę mirtį, ne taip parašė, kaip iš tiesų yra buvę. Todėl savo laiku skleidžiami gandai buvo be pagrindo.

Bendruomenės vice-pirmininkas J. Paukštys atstogos praleisti išvažiavio interieran.

Iš Lietuvos praneša, kad organizuotos ir neorganizuotos visuomenės nuotaka, priėmus lenkų ultimatumą, salig kurioo Lietuva nustoja tarsi į Vilnių ir kitus okupuotus kraštus, nėra atslūgusi. Vieni jaučiasi giliai įžeisti. Ypač didelio nepasitenkinimo ir protesto balsą reiškia Vilniui Vaduoti Sąjunga, kuri visoje Lietuvoje turi virš 500 skyrių ir keliasdešimt tūkstančių narių. Per keliolika šios sąjungos darbo metų Vilniaus vadavimo ideja buvo giliai įklepyta į lietuvių širdis. Vilnius buvo lietuvių rytmetinė malda ir ykartinė giesmė. Jei ir kitais klausimais lietuviai nerasdavo bendros kalbos, bet Vilniaus reikalą visą laiką tauta pasisakė davo vieningai ir griežtai: su lenkais, klastingiausiais Lietuvos priešais neužmegsime santykių, neišsirsime ant geležinkelio prie Vievio užaugusių pušelių, tų liudininkų niekur negirdėto pasaulyje atsparumo, nepraeisim nė vieno garvežio iš Vilniaus pro Vievi Kauno link, kol bus išlaisvinti pavergtas Lietuvos teritorijos trečdalis ir sostinė Vilnius. Deja, kovo m. 19 d., Lietuvos ir viso pasaulio lietuviams, primant Lietuvos vyriausybei lenkų ultimatumą, buvo suduotas skaudus moralinis smūgis, kuriuo pasekmes šįdien dar sunku ir numatyti.

Iš Kauno pranešama, kad prie namų, kuriuose apsigyveno lenkų pasieninių tynybės personalas sustiprinta policijos sargyba dar tebedidžiūuoja.

VILNIUI VADUOTI SAJUNGA norjma pertvarkyti. Nes prie dabartinių santykių su lenkais, vyriausybės sluoksniai pageidauja, kad pakeistų savo taktiką ir kad nebūtų toks ryškus pasisakymas dėl Vilniaus. Jei bus šia linkme padaryti koki nors žygiai, tai nuo to smarkiai nukentės sąjungos veikimas.

ŠIAURĖS AMERIKOS lietuviams, kurie visą laiką budėjo Lietuvos sargyboje, ir Vilniaus vadavimo darbą gausiai parėmė savo aukomis, išgirdę apie ultimatumą, visose kolonijose sušaukė didelius aitingus, išnešė protesto rezoliucijas ir prašė Lietuvos vyriausybės nepriimti lenkų ultimatumą pažadėdami kovoje už Vilnių ir Lietuvos laisvę, negailėti jokių aukų. Žinia apie priėmimą ultimatumo Amerikos lietuviams buvo nelaukta.

Pripažinus Vilnių lenkams, nors ir jėga lenkai vertė, diplomatiniai keliai nėra galimybės Vilnių ir pavergtuosius kraštus padaryti derybų objektu. Belieka laukti kokių nors netikėtumų

Prancūzijos Vyriausybės Krizis

DEMONSTRACIJOS PARYŽIUJ

Prieš mėnesį suorganizuota Blumo vyriausybė balandžio m. 8 d. pasitraukė. Kabineto Krizės priežastis — nepasisekimas prvesti finansinę programą.

Prezidentas Lebrun jau tariasi naujos vyriausybės sudarymo reikalui. Senatui nepriėmus Blumo finansinės programos, ji palaikančių, kairiųjų, partijų nariai balandžio m. 7 d. surengė demonstraciją, kuriose dalyvavo apie 10 tūkstančių žmonių. Demonstrantai eidami per miestą dainavo internacionalą. Senatas buvo stipriai policijos saugojamas. Demonstrantai šaukė, kad reik panaikinti senatą.

Paryžiaus spauda rašo, kad šis kabinetas jau buvo paskutinis „liaudies fronto“ kabinetas. Būsimoji vyriausybė būsianti sudaryta iš dešiniųjų partijų žmonių.

— Gegužės m. 2 d. Hitleris trijų ministrų lydimas važiuos Italijon. Italai ruošiasi iškilingai sutikti.

Pagerbė Tautos Patriarką

Balandžio m. 6 d. suėjo šimtas metų nuo mirties didžiojo kovotojo už Brazilijos išlaisvinimą José Bonifacio. Kuo Lietuvai yra Basanavičius, tuo Brazilijai José Bonifacio. Todėl nenustabu, kad visoje Brazilijoje šis didvyris iškilingai buvo pagerbtas.

Japonai kaltina sovietus

Ziniomis iš Japonijos sovietai siunčia kiamas ginklu, ypač kariškių lėktuvų. Dėlto japonų vyriausybė užprotestavo prašydama sovietų vyriausybės pasiaiskinti.

— Kinijoj vienoje geležinkelio linijoje per dviejų traukinių susidūrimą žuvo 74 žmonės. Sunkiai sužeistų 150.

tarptautinėje politikoje, arba ginklu išspręsti Vilniaus ir pavergtųjų kraštų likimą.

Tačiau Lietuvos ir viso pasaulio lietuviams nežūrint pakitejusių politinių sąlygų, ryžtingai dirbs Vilniaus vadavimo darbą ir kartos kiekviena proga, tarsl prjesajkos žodžius „Mes be Vilniaus nenukursim“.

Ekskursijon į Santos važiuojančių dėmesiu!

Jau netoli 24 d. balandžio m. 10 d. visi, kurie ruošiatės dalyvauti Bendruomenės ruošiamoj ekskursijoj, prašomi nesivėluoti užsiregistruoti pas Bendruomenės valdybos narius, ar kapelionus. Užsirašant paskutinėmis dienomis sudaro daug nepatogumų perkant bilietus, ar užsakant reikalingą skaičių vagonų.

Kelionė į Santos ir atgal kaštuos 5\$800.

Neturintiems dešimts metų 2\$900. Vaikai ekskursijon bus priimami, jei važiuos kartu su tėvais, vyresniais broliais seserimis, arba bus pavesti ke-no globai.

Iš São Paulo numatoma išvažiuoti pirmą rytiniu traukiniu, kuris iš Luz stoties išeina 4 val. 45 min. Ir sus-toja Braz, Mouca, Ypiranga, São Caetano ir Santo Andre stotyse. Iš minėtų stotijų ekskursijos dalyviai galės jėsti. Tik prisirašant ekskursijon reik praneš-ti iš kurios stoties įsėdama.

Nuvažiavus į Santos bus atlaikytos pamaldos Santos katedroje! Pamaldų metu giedos Bendruomenės choras. Likusį laiką ligi pusiau septintos valandos laiko bus galima panaudoti aplankymui Santos įdomybių, maldymuisi jūroj.

Atgal bus išvažiuojama iš Santos pusiau septintą val. vakaro.

Del pavėlavusių išvažiuoti, ar grįžti ekskursijos vedėjai netma atsakomybės ir įmokėtų pinigų už bilietus negrąžins.

Ekskursijos reikalui prašome skai-tyti pranešimus sekaučiuose „Šviesos“ ur.

— Kun. P. Ragažinskas Rio Grande Sul lietuvių lankyti važiuos gegužės m. pirmoj pusėje.

— Stasys Miškinis iš Florestos (Rio Grande do Sul) lankesi „Šviesos“ redakcijoje. Džiaugiasi, kad interiere gyventi yra malonu. Visi, kurie įeikū re žemės ūkyje, nemano daugiau grįžti mjeeta.

SPAUDOS APŽVALGA

TEISINGAS ATSILIEPIMAS APIE MUSU VARGUS

Cikagos „Draugas“ Nr. 15 rašo: „Ten esąs įsigalėjęs iš Lietuvos išbėgęs žinomas Majus, kuris, sūrinęs aplink save kitus, net G., trukdo bet kokį kultūrinį darbą, ypač religinį. Nuvažiavę iš Lietuvos žmonės, kuriems tikrai rūpi išievti lietuvių likimas, ne tik negali dirbti, bet tuoj esti apšmeižiami. O tie triukšmadariai Lietuvoje oficialias įstaigas rašo, kad pas juos viskas tvarkoj, o kitų laisakai yra sulai komi ir negali Lietuvos pasiekti.“

Pernai iš Lietuvos buvo išvykęs mokytojas Tamoševičius, Lietuvoje pasižymėjęs jaunlietuvių vadas, tikrai pavyzdingas mokytojas, bet ir tas terorizuojamas grįžta Lietuvoje.

Grįžta ir kun. Arminas, o kun. Ragažinskas apsiėmė dirbti brazilų papljoj.

Skaudu ir gaila, kad išieviai yra varginami tokijų žmonių. Tas liuzdas baigia naikinti išievijus gaivintojus.

I tai turėtų atkreipti dėmesį DULR ir patį Lietuvos vyriausybė. Vysokius visuomenio darbo trukdytojus reikia padėti ten, kur jie priklauso.“

Labai teisingai pasakyta. Turi atkreipti dėmesį į Brazilijos lietuvių koloniją ne tik DULRas, bet ir Lietuvos vyriausybė, padėti tuos asmenius ten, kur jiems yra vieta ir išlaisvinti lietuvišką koloniją iš Majaus, Bakšio ir Gaučjo „globos“.

Tiesos ir meilės tarnyboje Nauji išradimai

Kovo m. 20 ir 21 dienomis Kau-ae buvo Lietuvos Katalikų Moterų Draugijos konferencija. Ir tai ne eilinė konferencija, bet jubiliejinė. Lygtai prieš trisdešimt metų rusų valdžia užregistravo Ljet. Kat. Moterų Draugijos įstatus. Ir šios draugijos žydraspalvė vėliava su šūkiu „Tiesa ir Meilė“, šiandien visoj Lietuvoj turi subūrusi daugiau 40 tūkstančių lietuvių motinų, kurių nevienas sūnus paguldė savo galvą kovose dėl Lietuvos laisvės:

Tie keturi desetka tūkstančių narių yra suskirstyti į 5 regionus (sullg vyskupijų ribomis) į 27 rajonus, ir 382 skyrius. Sekmingesniau darbai draugija yra įsisteigusi sekcijias. Jų yra trejetas: socialinės globos darbams vykdyti — Mergajčių globos sekcija, 2) namų ūkio kultūrai ir moterų ekonomiam susipratimui kelti — šeiminių sekciija, 3) Motinos ir vaiko sekciija.

Didelis darbas dirbamas ir spaudos srityje. Draugija davė lietuviems pirmąjį moterų laikraštį „Lietuvaitė“, „Moterų Balsa“ ir „Moterj“, kuris nuo 1919 metų eina kas dvi savaitės. „Moteris“ plačiai skaitoma ir nenarių tarpe. Šiais metais skaitytojų skaičius siekia net iki 16 tūkstančių.

Neperiodinių leidinių Draugija po Lietuvą yra išplatinusi 51 tūkstantį.

Draugija laiko 4 žemesniąsias ūkio mokyklas mergaitėms. Iki šių metų iš jų mokyklių yra išėję tūkstantis

vienuolika diplomuotų šeimininkių.

Daug dėmesio kreiplama ir į labdarybę. Vargšams ruošijama Kūčių ir Velykų stalai. Per motinos dieną suteikiama tūkstančiams neturtingų motinų dovanų. Labdarybės ir socialinės įstaigas Draugija pastaruoju laiku laiko tokias: Mergajčių globos namai, Mergajčių Darbo Namai, Vaikų lopšeliai 2, neturtingoms motinoms ir vaikams sveikatos patarimo punktai 3, stoties misija 1.

O kiek skyriuose suruošta įvairių kursų, paskaitų susirinkimų, kultūrinių pramogų? Tik 1937 m. susirinkimų buvo 2240. Per visą gyvavimo laiką, suruošta Lietuvos moterų 5 kongresai. Rajoninių kongresų suruošta 80

Artimi ryšiai palaikomi ir su užsienio lietuviams katalikėms moterims. 1929 m. įsteigta Skotijoje L. K. Moterų D-jos provincija. Tvarkomas taisy pat įstatais kaip ir Lietuvoje. Palaikomi glaudūs ryšiai ir su S. Amerikos katalikių moterų organizacijomis.

Per 30 metų L. K. Moterų Draugija išvarė platų barą Lietuvos kultūriniam gyvenime. Netenka abejoti, kad ateitys šios garbingos jubilietės bus dar žymesniais darbais nužymėta. To tenka ir palinkėti.

Šią progą tenka priminti ir Brazilijos lietuviams katalikėms moterims, kad jau laikas ir joms organizuotai stoti darban.

„MAGISKOJI AKIS“. ELEKRINĖ MASINĖLĖ PUDRUOTIS. ZIEDAS, KURI GALIMA UZMAUTI ANT KIEKVIENO PIRSTO

Televizijos pionierius Byrdas išrado aparata, su kuriuo laivų vairininkai net per didžiausią miglą gali matyti kas yra 30 mylių nuotoly. Dabar Byrdas vienu anglų laivu įšplaukė iš Londono į Australija. Sloj kelionėje jis išmėgins savo naują išradimą, kuris vadinamas „magiška akimi“. Savo išradimą jis išmėgino ir lėktuve. Pro „magiška akį“ iš lėktuvo jis puikiai matė mjestus, esančius už mylių.

„Daily Express“ rašo, kad amerikietis Testis užpatentavo Vašingtone elektrinį prietaisą veidų pudruoti. Išradėjas įrodė, kad elektrinis prietaisas daug lygiau ir geriau išpudruoja moters veidą. Jis veikia tuo pačiu principu, kaip ir mašinėle barzdai skusti.

Taip pat amerikietis Robertas Russelis išrado ziedą, kurį galima užsimauti ant kiekvieno piršto, t. y. padidinti ir sumažinti. Jo išrastame ziede yra sraigtelis, kurį sukinėdamas, ziedą gali padidinti arba sumažinti ir tokiu būdu pritaikyti kiekvienam pirštui. Šitoki ziedai esą patogūs tuo, kad jie tinka ir tada, jei žmogus suliesėja arba sustorėja.

O VILNIAUS NEPAMIRŠK LIETUVI!

Baigiasi Ispanijos karas

Dideli Generolo Franko laimėjimai

Galima skaityti, kad karas Ispanijoje eina prie galo. Apskalčiuojama, kad užtruks jis dar tik kelias savaites ir generolo Franko kariuomenė užims visą Ispanija.

Nuo kovo mėnesio pradžios iki paskutinių dvenų generolas Franko apturėjo didelių laimėjimų. Katalunijos provincija jau atkirsta nuo Madrido ir Valencijos ir frontas tęsiasi beveik nuo pačios Prancūzijos sienos iki Viduržemio jūros. Paskutinėmis djenomis generolo Franko kariuomenė jau pasiekė Viduržemio jūrą. Vyriausybinių teritorijos padalinimas į dvi dalis: Viena — Katalunija, antra — Madridas ir Valencija, visai susilpnino vyriausybinių jėgas ir jau jiems nėra jokios vilties atsilaikyti prieš nacionalistų armija. Barcelona buvo viso karo didžiausia parama, čia didžiausi ginklų, tankų, lėktavų ir amunicijos fabrikai: čia buvo gaminami visi karai reikalingi reikmenys ir siunčiami Valencija, Madridą ir kitus frontus. Dabar jau Barcelona pagelbėti Madridui ir Valencijai nieko negalės, nes ji atkirsta. Madrido jėgos visai silpnos, priskaitoma tik iki 150.000 žmonių. Daugiau gauti jėgų nėra iš kur. Taip kad Madridas turės be mūsų pasiduoti, nes ir badas jam grėsia. Iš Katalunijos maisto prietatyti nebegalima.

Užėmus Lorida miestą, vyriausybinių eilėse didelis pesimizmas. Siurtai vyriausybinių kariuomenės bėga Prancūzijoje.

Dėl vyriausybinių pralaimėjimų įvyko vyriausybės pasikeitimai. Karo ministerija Priėiti visai pasitraukė, o jo vietą užėmė ministeris pirminkas Negrin. Barcelonos vyriausybė grėsia pavoju, nes generolo Franko armija eina didėliais šuoliais pirmyn. Barcelonos vyriausybė žada bėgti iš Barcelonos.

Vėliausios žinios praneša, kad nacionalistų kariuomenė plytu fronte prietiartino prie paskutinio miesto prie Viduržemio jūros — Tostosa.

Iš karo operacijų matosi, kad karas Ispanijoje ilgai nebeužtruks. Šj karą, žinoma, laimės ne Ispanai, o vokiečiai su italais, kurie ten bus tikri šeiminkai.

KINU == JAPONU KARAS

Japonams padėtis darosi sunkesnė. Kinai juos muša visuose frontuose

Japonijos karo vadovybė labai susirūpiusi dėl nepasisekimų Kinijoje. Japonijos karo ministeris Sugiyama pato buvo nuvykęs į Šiaurės Kinijon ir tarėsi su vyriausiu Japonijos karo vadu Kinijoje Juichi Teruchi. Sioji karo ministerio vizita padaryta po to, kaip kinai sumušė visą japonų divizija prie Taiheruaung ir Clniy.

Oficialūs kinų žinios sako, kad kinų kariuomenė turėjo labai smarkų susirėmimą su japonais prie Didžiojo kanalo ir Handrang. Kinai perėjo Didįjį Kanalą, kur mūsų eja apie 10 dienų ir paklojo čia apie 20.000 japonų. Didysis Kanalas buvo pilnas lavonų ir jo vanduo buvo raudonas nuo kraujo. Tiek ten buvo pralietas žmonių kraujas! Tai buvo didžiausias kinų — japonų susirėmimas nuo pat karo pradžios. Be to, kinai atsėmė ir miestą Taiherchuang. Didžiausios karo operacijos dabar vyksta šiaurinėj Kinijos dalyje.

Japonams padėtis darosi kas dieną sunkesnė. Nepasisekimai kare stūmia nusivilimam visą kraštą. Jei karas užsitęs ilgėsi laiką, išsėks Japonijos ekonominės sataupos, kraštą ištiks ekonominis krakas, gyventojų skurdas dar labiau padidės, kas gali išaukti Japonijoje vidaus neramumus ir pri-

Keista kontrabanda Čili kalnuose

PILNI AUTOMOBILIAI JAUNU MERGINU

SANT-JAGO IR VALPARAIŠO miestuose policija suėmė labai daug žmonių, kurie kaltinami vertęsi baltųjų vergių prekyba.

Prieš kelias dienas Čili pasienio sargybiniai tikrino kalnų kelius ir takus, juose ieškodami kontrabandininkų. 10.000 pėdų aukštyje jie pastebėjo va-

žiuojant visą karavaną automobilių. Su laukę karavaną, sargybiniai pamatė, kad visi automobiliai grūstė prigrūsti jaunų merginų. Pasirodė, kad tai merginos, kurios suviljotos baltosios vergijos pirkliai, pasirašė su jais sutartis ir dabar slapta vyko į užsienius, kur joms buvo pažadėtos pelningos vietos įvairiuose muzikhaluose. Po šio atsikimo Čili valstybės policija tikisi vieną kartą visam laikui baigti su didžiu le ilgą laiką siautusia baltųjų vergių pirklų organizacija.

VOKIECIU ŠNIPAI ANGLIJOJ

Anglijos laikraštis „News Chronicle“ plačiai rašo apie didelį pavojų Anglijai iš Vokietijos ir pažymi, kad Anglijoj veikiantį gerai organizuotą šnipų organizacija. Vokiečių šnipinėjimas Anglijoj etna trims frontais: kariuomenėj, pramonėj ir diplomatijoj.

PLĒBISCITAS AUSTRIJOJ

Arestuojami Austrijos politikai

Rytoj, balandžio 10 dieną, Austrijoje įvyks plebiscitas, visi austrai ir vokiečiai turės balsuoti, ar jie pritaria Austrijos prijungimui prie Vokietijos, ar nepritaria. Propaganda už plebiscitą čia eina smarki. Hitleris pats važinėja su prakalbomis ir ragina visus dalyvauti balsavime. Tik, pirmiausia, jis užgiria „amchlausu“ (Austrijos prijungimą), pasmerkia buvusius Austrijos politikos vadus ir po to ragina žmones, kad jie balsuotų ir užgirtų jo žygį, kurį jis padarė kovo 11 dieną. Plebiscite dalyvauti privalo ir užsieny gyvenantieji vokiečiai ir austrai. Jei kas nedalyvaus balsavime, nustos pilietybės. Taigi, balsuos taip pat ir Brazilijoje gyvenę austrai ir vokiečiai. Jie balsuos vokiškame laive, 5 mylias nuo Brazilijos krantų.

Nors plebiscitas įvyks, bet jo rezultatai galima įspėti: Hitleris laimės. Kitais ir būtų negales. Prieš plebiscitą areštuojami žymus Austrijos politikai, buvę ministriai, kurie tik buvo ištikimi Austrijos nepriklausomybei. Po plebiscito, aišku, spaudimas dar labiau padidės.

Europos spaudoje buvo pasklydę gandai, kad buvęs nepriklausomos Austrijos kancleris gušningas išėjo iš proto ir paguldėtas ligoninėj. Bet vokiečiai tą žinią atšaukė. Sušningas yra Gestopo (elaptosijos Hitlerio policijos) priežiūroj.

Dancige, arba lenkų koridoriuje vokiečiai taip pat varo propagandą už Hitlerį ir grįžimą prie „didžiosios Vokietijos“. Atrodo, kad Hitleris gali turėti „reikalų“ ir su lenkais.

BAŽNYČIOS IR VALSTYBĖS SANTYKIAI (IŠ VYSKUPO PALTAROKO LAIŠKO)

Kai kas būkstauna, kad srovės, auklėjamosios religijos idealai, neišauklėsiams tautiškai, nes religijai rūpi amžinumo dalykas, o tautai šio gyvenimo reikalai... Jūs neturite bijoti, ramina popiežius Leonas XIII, kad pareigos tėvynei gali būti traukiamos atsistatymo Bažnyčiai. Tų abiejų bendrumėnių Steigėjas ir Tvarkytojas—Dievas nustatė tokią gražią tvarką, kad iš to gėrio, kas daroma Bažnyčiai, plaukia gausiausi gerovės vaisiai į kraštą, kuriam priklausome, kaip piliečiai.

Nelaimė tautai, kuriai tepūpėtų vien žemės reikalai. Tai būtų karmatai, ne žmonės. Ne reklaminis tautiškuumas, ne garsus «valio» šaukimas, kurs nieko kita nekaustuoja, kaip tik apdraustą nuo užkijimo gerklę, mums reikalingas, o tylus, ramus, ištvermingas darbas tautai. Religija teikia gyvenimo džiaugsmą, darbštumą, tvarkingumą, sąžiningumą, žedžiu, sąlygas sekmingai tvarkyti žemės reikalus. Religiija moko žmones tarnauti žemiškai ir dangiškai tėvynei.

Pareigos tautai ir valstybei yra krikščioniui religinio gyvenimo dalis. Tepabando, sako šv. Augustinas, tie, kurie krikščionišką mokslą vadina pavojingu valstybei, tepabando jie duoti mums tokią kariuomenę, kokios reikalauja Kristus mokslas, teduoda jie mums tokius piliečius, tokius vyrus, tokius žmonas, tokius gimdytojus, tokius vaikus, tokius šeimininkus, tokius tarnus, tokius valdovus, tokius teisėjus, tokius mokėtojus mokesčių ir jų rinkėjus, kokiems liepia būti krikščioniškais mokslais; jeigu jis turėtų pilną laisvę, tai mes pamatytume, ar jie skųstųsi krikščionyste, ar nedvejodami pripažintų, kad ji tikras valstybei išgaunamas.

Nė viena srovė, net vlenuolynai neauklėja tik religijos idealai. Todėl kiti sako, būk Bažnyčia peidaug susirūpinusi šio gyvenimo reikalais, ekonomija, politika... Ne Bažnyčios dalykas veržtis į valdžią, nustatinti valstybės santvarka, ekonomijos gaires, politikos kryptį. Tačiau ji nepaleidžia iš akių politinių ir ekonominių veikslių, kiek jie yra geri, ar blogi. Kai politikoje ar ekonomijoje kyla tikybiniai klausimai, kai nebajoma Dekalogo, kurs valstybei lygiai privalomas, kaip ir pilie-

čiams, Bažnyčia turi teisės ir pareigos tarti savo žodį, smerkti, kas nedora.

Bažnyčia vykdo Kristaus politiką ekonomiją, kurią šūkis: «Tėve mūsų... Teateinie Tavo karalyste: teesie Tavo valia, kaip dauguje, taip ir ant žemės; kasdienės mūsų duonos duok mums...» Bažnyčia yra lojali kiekvienai valdymo formai, jei tik juo gali atlikti apaštališkąją savo pasiuntintybę. Anžiams slenkant, Bažnyčia bendradarbiauja su monarchijomis ir respublikomis, su autoriteto ir liaudies fronto režimais, kur gerbiama pastovūs jos principai.

Valstybių veidas paskutiniiais laikais dažnai keičiasi. Bažnyčia ta pati pasilieka per «visas dienas iki pasaulio pabaigai». Visuotinė Bažnyčia nesiūalina nė nuo vienos gyvenimo ar ties, bet ji nesutampa nė su viena politine grupe. Savo narius ragina veiklaidalyvauti valstybės darbuose, duoda jiems laisvę dėtiej prie tos, ar kitos srovės, kuri nepriešinga katalikybės; tačiau katalikai juo nėra Bažnyčios atstovai, tėra tik piliečiai su katalikiškomis pažiūromis.

Bažnyčiai nesiūla nė vienos srovės tarnyboje, o vien tik apaštališkąją savo valdžią yra tikėjimo ir dorovės saugotoja dėl bendro visuomenės labo. Tuo pačiu dievikiu autoritetu ragina piliečius gerbti vyriausybę ir jos klausyti, kaip gina juos nuo valdžininkų savivalios. Ar prataria į piliečių sąjungą, ar atsiliepia į valdžios žmones, daro tai savo misijos vardu, gilnai įstūčiusi, kad, tvarkydama žmonių gyvenimą Dievo įsakymais, daugiau patarnauja valstybei, legu bet kurios kitos saugumo priemonės.

Jeį svarbiuose dalykuose ardoma viešoji tvarka, griaušanas vyriausybės orumas, Bažnyčia draudžia piliečius Kristaus žodžiais «atiduokite, kas esoriaus, cesorjui». Bet, jeigu valdžios atstovai neteisingsais įsakymais, ar įstatymais varžo įgimas vlenetų, ar šeimų, ar visuomenės teises, lauzo viešpaties nuostatus, Bažnyčia turi jiems pasakyti: «Atiduokite... kas Dievo, Dievui». Kai valstybė netinkamai veržiasi tikybos srityn, Bažnyčia kelia savo balsą, ir tai nėra jokia politika.

Tą klausimą Sv. Tėvas Pijus XI taip aiškina: «Reikia saugotis nesusipratimų, kurių gali pasitaikyti tada, kai tam tikrais atvejais Mea, vyskupai, kunigai ir pasauliškiai katalikai tarinama politikuojuje, o iš tikrųjų tik giname tikybą ir vykdomė jos įsakymus. Kai saugome Bažnyčios laisvę, kovojuome dėl mokyklos ir šeimoms šventumo, reikalaujame švėsti šventas dienas, pil dome tik religijos priedermes ir saugome religiją. Tokiais ir tolygiais atstikimais ne mes politiką varome, o politika neteisėtai paliečia tikybą ir altarį».

Vadinamuose mišriuose reikaluose, kurie vienu atžvilgiu liečia Bažnyčią, kitu valstybę, abidvi pusės turi sutartnai veikti. Tokie abyšaliai dalykai esiti šelma, vaikų ir jaunomenės auklėjimas, mokyklos, klierikų seminarijos, uajversitetas, organizacijos, spauda... Tais klausimais Bažnyčia noromis tarais su valstybe. Kur kludoma Dievo garbė, žmonių išgaunimas, Bažnyčia negali daryti nuolaidų, o lengvai nusileidžia ne principus. Taip atsiranda dvišališkos sutartys; iškilmingiausias ypatingo tarpatuntio pobūdžio susitarimas tarp valstybės viršininko ir Apaštalių Sosto yra konkordatas; jo privalu garbingai ir sąžiningai laikytis.

Patriotizmas negali būti toks, kad trukdytu mums siekti autgautinio tikslo. «Yra esminė krikščionies pareiga, rašo Leonas XIII, myleti Žemišką ir dangišką savo tėvynę, bet taip, kad žmonių įstatymai nebūtų pirmiau stato mi už Dievo įsakymus». Apaštalių kunigaikštis yra įsakęs: «Dievo reikia daugiau klausyti, kaip žmonių». Tai pagrindinis krikščionybės dėsnis, laikytinas visuose nesusipratimuose. Tėvynės meilė, kuomet ji, nebežinodama savo vietos, stjeblasį greta Dievo, darosi Rojaus žaltys, kurs įkalbinėja žmonėms: «Atsimerkas jums akys, būsite, kaip dievai, ir žinosite, kas gera ir kas pikta».

Viršininkams, įsaktusiems nemokyti Jėzaus vardu, apaštalai Petras ir Jonas tarė: «Jūs patys nutarkite, ar teisinga Dievo akivaizdoje labiau jus klausyti, kaip Dievo». Neteisingsa būtų laikytis įstatymu, kurs varžytų Bažnyčios pasiuntintybę vesti žmones išgaunymo keliu, saugoti juos nuo šuntakių. Klaidinga būtų klausyti konstitucijos,

kuri tikybos laisvę siaurintų, iki maldu, apėjgū atlikimo, nustatytų, kas Dievo namuose leistina, kas ne. Tuo nebūtų atsakomas valdžiai privalomas paklusnumas, tik būtų nevykdomas nuostatas, kurjam ji neturi kompetencijos.

Katalikai, kaip tai nurodo gausios šv. Rašto vietos ir šv. Tėvų knygos, klanso vyriausybės ir pasiducda žemės autoritetui lig atidavimo turto ir kraujo; nes «nera valdžios, kaip tik iš Dievo». Bet iš antros pusės yra vyriausybės pareiga klausyti Dievo, būti teisingai žmonėms. Kitaip elgiantis, kartais reikalaujama to, ko neleidžia Dievas, ar draudžiama, tai, kas Viešpaties įsakyta. Taip neskyk pasitaiko liūdnų savo pasekonių nesusipratimų.

«Jeį mes protingai šitą dalyką svarstome, tai lengvai suprantame, kad autgautinė meilė Bažnyčios ir gimtinė meilė Bažnyčios ir gimtinė tėvynės meilė teką iš to paties aužino šaltinio. Abiejų meilės rūšių pradžia ir prjezastis yra Dievas. Iš to sekta, kad tarp tėvynės meiles ir Bažnyčios negali būti priešingumų. Visai tikra, kad mes galime ir turime iš vienos pusės mylėti tėvynės gerovę ir ją tvarkancią vyriausybę, bet iš kitos pusės mes turime mylėti Bažnyčią, kaip vaiką gerąją savo motiną, ir Dievui skirti visuotinę meilę» (Leonas XIII).

Tėvynės ir valstybės reikalas — artimas katalikų širdžiai. Bet Dievo ir Bažnyčios dalykai tėvynei ir valstybei negali būti toliui. Katalikai — ne antraeiliai piliečiai; jų tikybinų, kultūrinių, visuomeninių... reikalų palaikymas — ne privilegijos, o teisingumo reikalavimas, tautos konsolidacijos sąlyga. Ypač katalikiškoje tautoje tikinčiųjų teisių varžymas yra žalingas ir Bažnyčiai ir valstybei. Iškvepas Gaualielio posakis turi reikšmės ne tikrai tikybinėje, bet ir valstybinėje srityje: «Atstokite nuo tų žmonių... Jeį tas samanymas ir darbas yra iš žmonių, jis laisra; bet, jeį jis iš Dievo, jūs negalėsite jo išardyt ir gal patys pasirodytumėt besipriešinę Dievui».

Gali būt drabužiai gražūs: Slikas, gelumbė, satina — Bet, be laikraščio, panašūs Jūs vistiek į abisingi!

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

Lietuvoje 2.549.668 gyventojų

Centr. Statistikos Biuro žinomis, š. m. sausio 1 d. Lietuvoje iš viso buvo 2 mln. 549 tūkst. 668 žmonės. Praėjusiais metais buvo tik 2.526.535 žmonės. Tuo būdu priaugo 23.133 žmonės.

Lietuvos miestų gyventojų skaičiai

Centr. Statistikos Biuro žinomis Kaune yra 106.794 gyv., Klaipėdoje — 38.545, Siauliuose — 24.687, Panevėžy 21.442. Tačiau šie skaičiai, kaip tenka patirti, nėra tikslūs, nes šii statistika neapima į miestus atsikrausčiusių. Paskutinis gyventojų surašymas pas mus buvo tik 1923 m., tad, nepadarius naujo gyventojų surašymo, sunku paskelbti tikslius miestų gyventojų skaičius. Pavyzdžiui, Centr. Stat. Biuro žinomis Klaipėdoje yra 38.545 gyventojai, o Klaipėdos miesto policija paskelbė, kad 54.000. Taip pat ir Kauno gyventojų skaičius yra, be abejo kur kas didesnis, kaip 106.794.

Kokia Lietuvoje bus vasara?

1937 hidrologiniais metais iškrito 169,2 mm kritulių mažiau, negu vidutiniškai 1930—37 metais. Ištirpęs sniegas neuzpildė tų vandens trūkumų, kurjus padarė praėjusių metų sauros. Iš hidrologų patyreme, jog apskritai neumatoma, kad ateinanti vasara būtų lietinga. Esm, ji net gali būti sausesnė uz praėjusią. Tačiau kažkas iš hidrologų Nemuno išėjimū prie žemo vandens horizonto laiko ženklū, kad vandens užteksią visai vasarai.

Kiek dvarininkams gražinta miškų ir ežerų

Iš bendro 537.000 ha nusavinto miškų ploto gražinta savininkams nusavintamų normų skaičiuo 16.315 ha ir perduota žemės ref. fonduo 14.655 ha netinkamų valst. miškų ūkiui plotu. Iš 55.127 ha nusavintų ežerų gražinta dvarininkams tik 3.263 ha.

— Per 20 nepriklausomybės metų už servitutų teises ūkininkai gavė ha žemės.

Naujakuriams per 73 milijonų ltų paskolų ir pašalpų

Ligi š. m. sausio 1 d. iš viso paskolų naujakuriams pinigais ir natūra duota 40.276.956 Lt. Iš tos sumos 7.792.633 Lt gavusiems žemės savanoriams nurašyta į pašalpas. Be to, savanoriams išduota 16.097.265 Lt pašalpų. Žemės Bankas naujakuriams yra išdavęs 16.790.000 Lt paskolų. Tuo būdu naujakurių reikalams išduota 73.164.221 Lt — paskolų ir pašalpų.

Ministerių kabinetas,

nutarė prijarti aukštosios politechnikos mokyklos steigimui ir pavedė Svjetimo Ministeriui paskirti komisiją politechnikos mokyklos paruošti.

— Du didžiausi kaimai skirjami laikraščiai «Mūsų Laikraštis» ir Ukinin kas—Vyrų Žygiai» paskelbė vysk. Pr. P. Bacio klausimų lapą apie moralinę kaimo padėti. Klausimų surašyta 99. Jie tikrai įdomūs. Vėta būtų jais susidomėti ir visiems su kaimu susiduriantiems, ypač kunigams.

Padvigubėjo kaimo plytinio produkcija

1936 m. visos kaimo plytinės pagaminu 12.700.000 plytų, o 1937 m. jau 24.240.000 plytų. Smet kaimo plytinių produkcija, atrodo, dar labiau pakils. Į Zemės U. Rūmų stovybos skyrį nuolat kreipiasi daug asmenų, norinčių steigti naujas kaimo plytines.

Nubaudė sn. pa

Karo teismas St. Vaznį, šnipinėjusį vieros svetimos valstybės naudai, neteisė nubauti mirties bausme, kurią, kaip nepilnamėčiui, pakeitė sunkiųjų darbų kalėjiman ligi gyvos galvos.

LAPĖNO TURTUI teismo tardytas uždėjo areštą.

KLAIPĖDOS KRASTE 80 FABRIKŲ

Klaipėdos krašte yra 80 pramonės įmonių, kuriose dirba 9.807 darbininkai. Per pastaruosius metus darbininkų skaičius padidėjo 1.814 asmenų.

DAUGIAU LIETUVOS NAUJIENU žiūrėk 4-tam puslapy.

IŠ LIETUVOS

YYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO STUDENTAI KAUNE ISRINKO ATSTOVYBĘ

Studentai įvairiems studentų reikalams tvarkyti, bei palajyti saugykiam su užsienių studentais renka savo «seimą». Toks studentų — senas — atstovybė buvo renkamas Kovo m. 10 ir 11 d. Teisę balsuoti turėjo 2535 studentai. Balsavo 2037. Reiškia virš 80%. Atstovybėn renkama buvo 18 atstovų. Daugiausia kandidatų pravedė ateitininkų (katalikų studentų) sąjunga, penkis. Studentai tautintinkai 2 atstovų. Kitos organizacijos pravedė po vieną ar du atstovus.

LIETUVA NUGALĖJO ESTIJĄ

Kovo m. 12 d. Taline įvykusios tarpvalstybinės krepšinio rungtynės pasibaigė dideliu Lietuvos kamandos laimėjimu 36 : 24.

STATYS KELETA ETERNITO FABRIKŲ

Susirūpinus mūrinės statybos plėtimu, kelios asmenų grupės rengiasi statyti eternito fabrikus. Mat, eternitas yra patogi, tvirta ir lengva statybos dengiamoji medžiaga. Iki šiol eternito fabriko nebuvo.

Š. Amerika

Lietuvos skyrius pasaul. parodoj New Yorke

Amerikoj, New Yorke, ruošiamoj pasaul. parodoj bus ir Lietuvos skyrius Jos pirmininkas bus vicem. K. Masilijunas, o gen. sekretorius — M. Avietėnaitė.

Skyriumi norima reprezentuoti visą dabartinį Lietuvos veidą ir parodyti tą pažangą, kurią Lietuva yra padarėjusi per tą laiką, kai į Ameriką išvyko daugumas lietuvių.

Lietuvis New Yorke teatro režisierius

New Yorke Experimental Teatro režisierius yra Andrius Žilinskas (Jilinsky). Jis mokėsi Maskvoje Dailės Teatre ir dabar dirba New Yorke dramos teatre. Jo pastatytieji dramos veikalai turėję New Yorke teatro linkytojuose pasisekimą. Andrius Žilinskas į New Yorką atvyko 1935 m. su viena rusų artistų grupė ir iš pradžių statė veikalus rusų kalba, o dabar perėjo dirbti į New Yorke teatrą.

LIETUVIS LAIVO KAPITONAS

Cikagietis lietuvis Jonas Andriulis — Anderson yra vieno S. Amerikos laivo kapitonas. Šis laivas dabar yra viename Kinijos uoste ir kaip tik tokioje vietoje, kur eina kinų — japonų karo mūštai. J. Andriulis-Anderson yra gimęs S. Amerikoje.

LIETUVAITĖ ANGLŲ OPEROJE

Cikagos opera pakvietė dainuoti lietuvaite Jadvygą Gricaitę (H. Grieco) Pirmą kartą ji dainavo Rigoletto operoje. J. Gricaitė turi koloratūrinį sopraną. J. Gricaitė yra gimusi S. Amerikoje ir tenai tookelus ėjusi, vien savo pastangomis prasiveržė į Cikagos operos daininkes. Kad ir turėjo daug konkurenčių, bet visas jas nugalėjo.

Impresario Dekeyser sudarė su ja kontraktą ilgesniam laikui.

KLAIPĖDOJE 19 LIETUVIŲ ABITURIENTŲ

Šiomet Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnaziją baigė ir išleidžiam egzaminus išlaikė 19 lietuvių abiturientų. Vokiečių laikomąją Luizės gimnaziją šiemet baigė 13 abiturientų, tarp kurių taip pat yra lietuvių. Klaipėdoje mokslo metai baigiasi anksčiau.

VAŽINĖS PAŠTO AUTOBUSAI

Užbaigus Zemaičių ir Aukštaičių plentus. Susisiekimo M-ja numato jais paleisti specialius pašto autobusus, kurie iš Kauno išeis tokiu laiku, kad Klaipėda ir net Biržai su Latvijos pasieniu tą patį vakarą gaus dieninius Kauno laikraščius.

JAU 6.000 DAINININKŲ

Į jubiliejinę pavasarininkų dainų šventę jau įsiregistravo 182 chorai su 6.000 dainininkų. Tačiau manoma, kad dainininkų ir chorų skaičius dar padaugės. Kauniečiai jau dabar domisi, koks bus šios dainų šventės pasisekimas.

PERNAI GAISRAI PADARĖ 5,7 MIL. LT. NUOSTOLIŲ

Praėjusiais metais Didž. Lietuvoje buvo iš viso 1.487 gaisrai, iš kurių 143 miestuose. Per gaisrus žuvo 17 žmonių ir 109 sužeisti. Medžiaginių nuostolių pernai gaisrai padarė 5709.900 Lt. Palyginus su 1936 m., gaisrų skaičius sumažėjo, bet padidėjo nuostolių suma.

— 80.000 Tonų anglių, kaip patyrėme, šiemet bus užsakyta geležinkelams.

MIRĖ ŠIMTAMETIS SENELIS

Telšių apskr., Varnių vl., Rėkščių kaime mirė 102 metų ūkininkas Juozas Ljunevičius, 1863 m. sukilimo dalyvis.

AUTOBUSŲ SAVININKAI TURI 50.000 LITU NUOSTOLIŲ

Kauno — Staulių — Biržų ir Kauno — Raseinių — Tauragės ruožų autobusų savininkai dėl labai blogos žiemos (užpastytų kelių) šiemet turėjo 50.000 litų nuostolių.

DIDŽIAUSIAS GYVENTOJŲ PRIEAUG- LIS DŽŪKUOSE

Gyventojų prieauglio atžvilgiu Lietuvoje pirmoje vietoje yra džūkai. Pirmą kartą mažu truputėliu juos buvo pralenkę žemaičiai (Kretinga), bet šiemet Seinu, Alytaus ir Trakų apskritys turį didesnį prieauglį. Pirmoje vietoje yra Seinų apskr., kur 1937 m. 1000 gyv. tenka 13,5 prieauglio.

Mažiausias prieauglis 1937 m. buvo Silutės apskr. — 1.000 gyv. tik 0,3 prieauglio.

PANEVĖŽY STATYS NAUJĄ STOTĮ, G ŠIAULIUOSE PASTA

Geležinkelių valdyba vietoje senos medinės Panevėžio geležinkelio stoties namų rengiasi pastatyti modernius rūmus. Šiauliuose šių vasarą bus pradėti statyti dideli pašto rūmai.

Netrukus pradės kasti Kėdainiu tunelį

Šį pavasarį Kėdainiuose bus pradėti tunelio po geležinkelio kasimo darbai. Tunelis bus kasamas naujai tiesiamam Aukštaičių plentui.

Pragyvenimo minimumas Lietuvoje

Centr. St. Biuro daviniais, šią žiemą vienam suaugusiam asmeniui vid. pragyvenimo minimumas Lietuvoje buvo 59,83 Lt. šeimai, iš 2 asmenų — 99,83 Lt., šeimai iš 5 asmenų 149,03 Lt.

Bedieviu kongresas Sovietuose

Sovietų bedievių sąjungos centrui nutarė susaukti rusų bedievių kongresą. Jame bus pranešimas apie sovietų bedievių veiklą savo krašte ir užsieny bedievių propaganda jaunimo tarpe bedievių sąjūdžio pareigos pagal Staliną supratimą ir naujos rusų bedievių organizacijos rinkimas. Į kongresą, kaip «garbės svečiai» bus pakviesti užsienio bedievių atstovai.

NĖ ŠVENTĖSE NĖRA RAMYBĖS

Rusų bedievių sąjungos centrui savo organizacijoms nusiantė parėdą tuojau sudaryti vietoje specialių komitetus kovai su Vėlykų šventim. Šie komitetai turi paruošti savo narius kovai ir ypatingai daboti, kad šventos dienos nebūtų nei įstaigos nei fabrikuose nutrauktas darbas. Valdžia leidžia šiai priešvėlykinei akcijai panaudoti radiją. Ateity pasiryžta tuo tikslu visame krašte pasakyti 16.000 kalbų ir jas pajavairinti dviem specialiomis kariškoms filmomis, kad daugiau patrauktų žmonių.

Kanados katalikai darbininkai prieš komunizmą

Kanados katalikų darbininkų sąjunga pasuntė pas dominiją valdžią savo delegaciją, kuri atkreipė valdžią į reikalingą griežtį griežtų priemonių sulaukyti komunizmo plitimo. Griausniai savo tikslą delegacija pasiekė kai po jos pareiškimo Kvebeko provincijos valdžiai, ši tuoj ėmėsi įstatyti kelis nuslopinti komunistų propagandos veiklą. Ministeris pirmininkas Duplėnis delegacijai paaiškino, kad Bažnyčia ir katalikų profesinės sąjungos sudarančios stipriausią užtvarytą komunizmo veržimulį į šią provinciją. Jis tik tai nusiskundė, kad dominij valdžią neparemsiant šios Kvebeko kovos prieš komunistų propagandą.

Ateizmo propagandis tu paruošimas

Gegužės mėn. 1 d. bus įteikta baigimo diplomai 2400 agitatorių, kurie tada baigs Sovietų ateistų institutą. Šiuo diplomu jiems bus suteikta diplomuoto bedievių platintojo teisės visame pasauly. Jų tarpe yra ir užsieny komunistų grupė, kuri šalia ateizmo propagandos šiame institute dar geria išmoko ir rusų kalbos. Jie du metus dirbė Rusijoje, vėl sugrįš į savo kraštą organizuoti bedievių sąjūdį.

JUOKAI

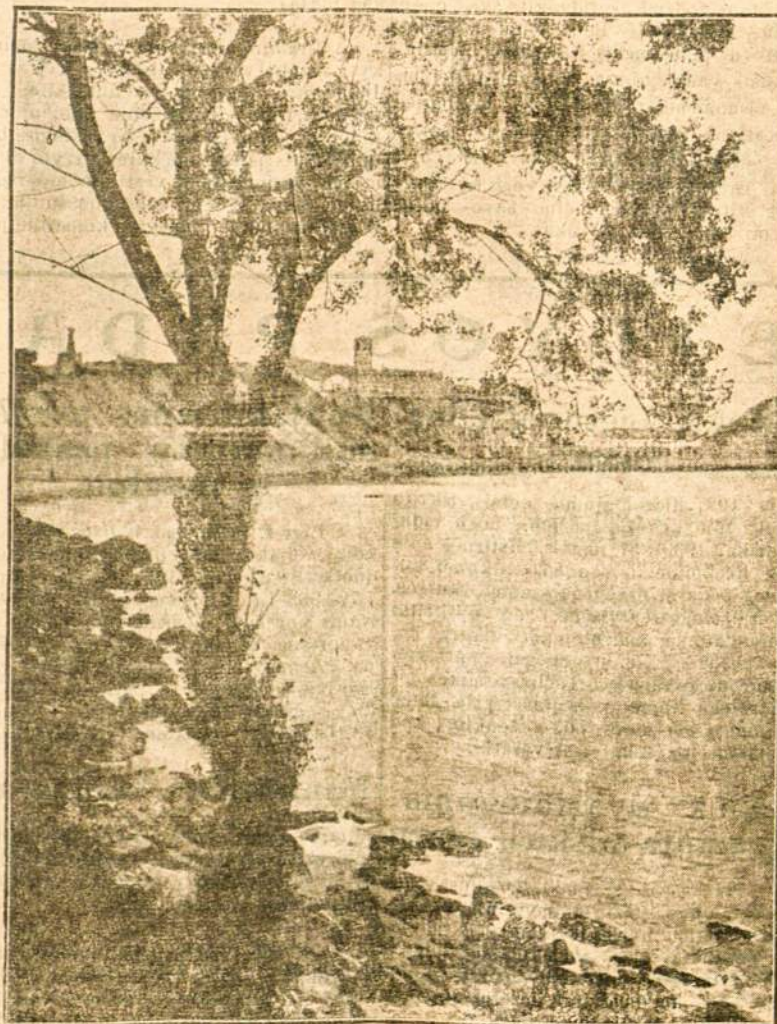
PASITEISINO

— Girtuokli tu, — bare žmor registratorių vyrą. — Jei nebūtum girtuokliavęs, dabar jau būtum skyria viršiniukas.

— Gal būt... — teisinasi vyrą. — Bet kai aš išgeriu, tai jaučiuosi esą departamento direktorius.

IŠSITEISINO

— Gali manimi tikėti — melas nepriklauso prie mano silpnųjų. — Taj aš žinau. Melas — tav stiprioji pusė.



GUETARIA KORIDORIAI, GUIPUZEOA PROVINCIJOJ, ISPANIJOJ. ČIA EI NA DIDELI MUSTAI VYRIAUSYBININKU SU NACIONALISTAIS.

LIETUVIAI! Vísí kai vienas skaitykite „SVIESA“

Jei norite žinoti, kas girdėti pasauly, kokie įvykiai svarbesni įvyko Lietuvoj, kaip gyvena lietuviai išeiviai čia Brazilijoj ir kituose kraštuose, jei norite kas savaitę turėti įdomių pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruokitės ir skaitykit „Sviesą“.

„Sviesą“ yra tikriausias kiekvieno lietuvių išeivio draugas ir tarėjas.

„Sviesą“ gvildena visus tuos gyvenimo klausimus, kurie vargstantiems ir moraliai ir dvasiniai bei medžiaginiai Brazilijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

„Sviesą“ lygiai pagiria tai kas gera, taip lygiai baudžia visus blogus apsirėikimus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai išetna.

„SVIESOS“ PRENUMERATA: Brazilijoj ir visoje Amerikoj: metams—12\$000, pusei metų—7\$000; Lietuvoj: metams—20\$000, pusei metų 10\$000.

Redakcijos adresas: São Paulo, Matriz de Santo Antonio do Pary
P a s t a b a: Iš provincijos pinigų siųsti Redakatoriaus vardu.

Dr. B. K. Chîpiakoff

(DIPLOMUOTAS MASCVOJ UNIVERSITETO)

RUA YPIRANGA 193. 2 andr. ap. 4. [kertė rua Santa Ephi-
genia] Tel. 4-0816. Ligonius priima: šokiadieniais nuo 3 iki 9
val. vak., Sekmadieniais 9 iki 12 val. Vidujinių moterų ir
psichinių bei nervų ligų. SPECIALE KLINIKA VENERI-
NIU LIGU. Greitas ir radikalus pagydimas triperio, bei sifilis.

Dr. A. Candia ir M. Cogano LABORATORIJA MEDECINIŠKAS ISTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapumo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, Žemės pirkimas ir
pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

n e: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.

Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

Už apmokamus skelbimus
Redakcija neatsako.

D-ras Povilas Ličciardi

Santa Casa gydytojas -- operatorius

MOTERU LIGU SPECIALISTAS. Moderniškas gydymas SKI VIO,
KEPENU, BE OPERACIJOS. Syfilis, REUMATIZMAS, venerinės
ligos ir GONORĖJA — VYRU IR MOTERU — gydymo procesas
pagal naująsias amerikonišką būdą. BENDRA CHIRURGIJA
KONSULTORIJA: Praça da Sé, 14 — 2 aukš. salė 12 ir 12-A.
Tel. 2-5080 nuo 14 iki 16 val. REZIDENCIJA IR KONSULTORIJA:
RUA SILVA PINTO, 44 (Bom Retiro) Telef. 5-4175. PRIĖMIMAS nuo

11 iki 12 ir nuo 16½ iki 20 val.

PASTABA: Kviečiamas vyksta į namus kiekvienu momentu —
(DIENA ir NAKTI)

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus foto-
grafijų srity. Specialybė pa-
didinime, o taip pat su dažais.
Darbas greitas ir sąžiningas ir
pigus. Vyksta į namus foto-
grafijų reikalais. Daro iš foto-
grafijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 447
(senas nr. 103) Tel. 4-5567
SÃO PAULO

Jūs skaitote „Sviesą“? — Gerai

Prenumeratą sumokėjote? — Gerai

Paraginat pažįstamus jų prenumeruotis?

Ne? — Ot, čia tai negerai! Dar šian-
dien nuneškite jiems savąjį numerį su-
sipažinti ir paraginkite, kad užsipre-
numeruotų. Jei bus reikalo, patys pa-
pėkite jiems tai atlikti. Padarysite
kultūringų darbą!

Dėmesio!

Kas nori mokytis pianu skambinti,
daluoti ar muzikos teorijos, tesik-
kreipia į chorvedį J. Stankūną, Villa
Zelina, Rua Nove Nr. 5. Sąlygos pri-
einamos visiems. Atsilankykite — įsi-
tikinsit. Kreiptis galima kasdien bet
kuriuo laiku.

J. STANKŪNAS.

„Sviesą“

GAUNAMA ŠIOSE VIETOSE:

1. Stoties Luz kioske
 2. Prie pašto—prie laiptų ir ant
kampo.
 3. Bom Retire — p. Baužio krat-
tuvėj [Rua Aymorés ir ant kampo Rua
Carmo Cintra] ir José Paulino vaisti-
nėj [Rua José Paulino, 109]. ir kampa:
Rua Silva Pinto ir Jose Paulino.
 4. P. Kirilausko krautuvėj — Vil-
la Anastacia.
 5. Praça da Sé prie laikrodžio.
 6. Pas laikraščių platintojus
 7. Pas „Sviesos“ įgaliotinius vi-
suose miesto rajonuose, taip pat
- IR — Rua Cuoto de Magaleães ir
kampus Rua José Paulino.

RIO DE JANEIRO MIESTE „SVIESA“
GAUNAMA: ANT KERTĖS LARGO
DA LAPA IR AVENIDA MEM DE SA.

BENDRUOMENĖS KNYGYNE

Villa Zelinoj rua sete 58 knygų
galima gauti skaityti šia tvarka:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais
nuo 7 lig 9 val. vakaro. Sekmadieniais
nuo 1 ligi 2 val. popiet.

Bendruomenės nariui per mėnesį
moka po 500 reisų, nenariui kas mė-
nuo po 1 milreisą ir 5 milr.
užstato. Surinkti pinigai skiriami kny-
gų aptaisymui ir naujų knygų pirkimu

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų
ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kampa. Boa Vista ir 25 de Março.

2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.

Tel. buto ir Consultorijos 2-5068.

Dr. S. Meitín

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.
Kalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETININGA 139 (senas 37-a) salė 8 ir 9
Tel. 4-0715.

SÃO PAULO LIETUVIŲ KRONIKA

BRAZILIJOS LIETUVIŲ ORGANIZACIJŲ CENTRO NARIŲ ŽINIAI

Brazilijos Lietuvių Organizacijų Centras jau turi savo patalpą rua da Mooca, 1719 (senas 307-A), pačiame Mocos centre. Nuo balandžio 11 d. Centro patalpoje pradės veikti skaitykla. Patalpa bus atidaryta nuo 19 val. Greitu laiku patalpoje pradės veikti gydytojo konsultorija, kur Centro nariams sveikatos patikrinimas bus už dyką. Be to, veiks ir juridinių patarimų biuras Centro nariams irgi velti.

Visi Centro nariai prašomi pristatyti valdybai po dvi savo fotografijas, mažo formato dėl kadernetu, nes visi Centro nariai turės kadernetas, kurios jau pradėtos gaminti. Fotografijas prašome pristatyti kuo skubiau.

Valdyba.

Centro Tarybos posėdis

Sekmadienį, balandžio 11 d. įvyksta Centro Tarybos atstovų posėdis. 14 val. Posėdy dalyvauja ir valdyba.
Tarybos prezidentas.

Gaučys tikrai skundė lietuvius

Spaudoje jau nekartą buvo įskelta negražus Gaučio darbas, savo tautiečių skundimas ir tai visai bepagrindai, brazilų valdžios įstaigoms. Iš patikimų šaltinių sužinota, kad tai yra tiesa. Buvo skundžiama organizacijos, atskiri asmenys, lietuviški laikraščiai, jų leidėjai, redaktorai. Kai apskųstieji pasiteisino ir parodė, kad tai yra nešvari Gaučio ir jo kompanijos provokacija, ir kad visų metami kaltinimai tuksa jiems patiems, tuomet pradėjo rekti, kad skundžiamas konsulas, lietuviškas mokyklas. Kolonija senai žino, kad taip gali elgtis «lietuviškų namų» įnamiai ir jų «dėdė» iš Aurelijano.

Plečkaitininko laikraštis apie Lietuvos Lenkijos santykius

Majaus, plečkaitininkų kamandieriaus, savo kalte «atpirkusio» savo draugų kraują, juos išduodant jo vadovaujamos organizacijos šlamštėlis «Lietuviai», nušnekoje «lietuviškai» ir «patriotiškai». Ten rašo, kad «Lenkija po š. m. 11 d. įvykių emė Lietuvai grašinti beveik trisdešimt sykių prašokaučiomis jėgomis».

Kokia ta Lenkija galinga! Trisdešimt sykių galingesnė už Lietuvą. Reik tik stebėtis, kad Pilsudskio sebras, šlykščiai šmeiždamas tėvynės jėgas dar nesužuko: «Poliska, oicizla moja!» Iš kur iškasė tą Lenkijos galybę yra paslaptis. Net pridėjus visus Plečkaičio—Majaus legiounus, daug jų daugiausia materialinių jėgų Lenkija turėtų tik 10 kartų daugiau, bet ne 30.

Moraliai Lenkija negali lenktyniuoti su Lietuva. Daugiau 40 nuosimčių jos gyventojų yra nelenkai, bet pavergtųjų tautų žmonės.

Nudils daug išgamų lietuvių, bet lietuvių nusistatymo neįstengs pakelti Vilniaus klausimu. Viso pasaulio lietuvių nepalaužiamai sieks atyadnoti pavergtą Vilnių. Tuččiai traukia savo seną ir išdayikišką giesmę Pilsudskio agentai per «Lietuvį». «Lietuviai» tiki, kad už geresnius pipirus verta atsižadėti Vilniaus. Bet Vilniaus reikalai, nėra biznio reikalai. Prancūzas Elzas; Lotariogijos vienas hoktaras per

Didįjį Karą atsiėjo 80 tukstančių frankų, neskaitant išlieto kraujo. Ir mes negalim sutikti su plečkaitininkų siūlomais: pipirų ir geležies (savo panciaims) už tautos žemę ir garbę. Šią pipirų giesmę gieda dešimt metų Kaupas iš Vilniaus radiofone. Pipirų giesmę giedoja Plečkaitis. Pipirų giesmę užgiedotojums Majaus «Lietuviai».

«Lig šiol Lietuvos vyriausybė tik per kitus reikalavo grąžinti Vilnių. O svetimos rankos tik žarijoms zarstyti. Gal išėiti ir taip, kad tiesioginėms, bet tarpininkų derybomis, Lietuva Vilnių greičiau atgaus».

Kas šitokį nesąmone tiki? Niekas! Tiesiogines derybas su tankais ir kulkosvdžiais mes jau iki valios pažįstame. Lenkai jau Hymanso projektu siūlė Lietuvai Vilnių už... visa Lietuvą! Girdi padarykim unija, ir ba lėsit, kad ir visi važiuot į Vilnių be paso.

«Lietuviai» nebūtų «Lietuviai» jei kitų nekoltotų ir išgamom nevadintų. Patė nieko nerašęs apie Vilniaus reikalus ir konfliktą, dabar užsipuolė mus, kam mes rašėm ir pradėjė kaltinti prieš valstybiškumu. Skaitytojai žino, kad mes žinias davėm didžiųjų agentūrų ir pačios Eltos iš Kauno. O jei buvo pranešta kad Lietuva ultimatumą priėmė, tokį kokį lenkai reikalavo, tai čia laikraštis nekaltas. O del valstybingumo, kaip mums ginėtis su plečkaitininkų vadais? Aišku ir be «Lietuvio» ašarėjimu, kad Lylos didvyriai yra geresni už kiekvieną kitą lietuvį («Juda» ir «išgama»), patriotai.

PIGUS IR SAZINGAS DARBAS LIETUVIO A. NIZEVICIAUS SIŪVYKLOJ Marijampolė RUA TAQUARY 92.

Lietuviai, visumet palaikykim lietuvius

LIETUVIAI KATALIKAI Skaitykit ir platinkit didžiausį Brazilijos katalikų laikraštį “LEGIONARIO”

Jis yra savaitinis. Bet didelio formato ir įdomaus turinio.

Metams Prenumerato kaina 15\$000 Pinigus galima siųsti šiuo adresu «O Legionario» Rua Immaculada Conceicao, 59. Caixa Postal 3471. Telephone 5-1536.

Lietuviai katalikai norintieji užsisakyti per «Šviesos» redakcija gali kreiptis kiekvieną dieną pas rinkėją Rua da Mooca 309.

NAUDOKITĖS PROGA!

VILLA LUCIA

(Bairo Villa Prudente) tarp Villa Zelinos ir Villa Bellos jau pradėdamas parduotas žemės sklypų ILGAM ISSIMOKĖJIMUI, be palūkanų. Suteikiama MEDZIAGOS IR STATYBAI. Raštinė vietoje.

Pamaldos

DIDZIAJA SAVAITE

Trečiadienio vakare Mokoį, šv. Rafaelio bažnyčioj išpažinties bus klausoma nuo 7 val. vakaro. Taipgi ir šv. Antano do Pary bažnyčioj.

Did. Ketvirtadienį Villa Zelinoj šv. Juozapo bažnyčioj bus klausoma ligi 9 val. Pamaldų pradžia 9 val. Didįjį Penktadienį pamaldų pradžia 8 val. ryto: Vakarinų — 7 val. vakaro.

Didįjį Šeštadienį vandens pašventinimas 7 val. ryto.

O šeštadienio vakare: nuo 4 ligi 6 val. išpažinčių bus klausoma VILLA ANASTAZIJOJ.

ŠV. ANTANO DO PARY bažnyčioj šeštadienio vakare išpažinčių bus klausoma nuo 6 val. ligi pusiau devintos val. vakaro. 8 val. pamokėlas.

VILLA ZELINOJ Mišparai 9 val. vakaro. Išpažinčių bus klausoma nuo 9 val. vakaro. Bažnyčia bus adara per visą naktį.

PIRMA DIENA VELYKU

Villa Zelinoj pamaldų pradžia 6 val. ryto. Bus procesija. 11 val. sumos nebus. Mišparai 3 val. po pietų.

Sv. Antano do Pary bažnyčioj suma 11 val.

Villa Anastazijos lietuviams 10 val.

Pirmą dieną Velykų į Kolonijos kapelionus galima kreiptis šiomis valandomis Sv. Antano do Pary bažnyčioj nuo 10 ligi 3 val. po pietų. Villa Zelinoj—nuo ligi 8 val. ryto ir po pietų—nuo 2 ligi 5 valandos.

Del patogumu autobusai iš Mokes į Villa Zelina kursuos per visą naktį.

SUTVIRTINIMO (Dirmažonės)

Sakramentas bus teikiamas po Velykų Villa Zelinoj, lietuvių bažnyčioj. Norintieji priimti Sutvirtinimo Sakramentą tuoj privalo užrašyti pas kolonijos kapelionus.

EVANGELIJA VERBU SEKMADIENIUI

Anuo metu, kada Jėzus prisitarieno prie Jeruzalės ir atėjo į Betpage prie Klyvų kalno, tuomet Jėzus siuntė du mokiniu, jiedviem sakydamas: Eikite į miestelį, kurs ties judum, ir tuojau rasite pririštą asilą ir su ja atslaiti; atriškite ir man atveskite, ir jei kas jūdum ką nors tartų, sakykite, kad jų reikia Viešpačiui, ir tuojau juos paleis. Visą gi tai atsitiko, kad įvyktų, kas parašyta pranašo šiais žodžiais: sakykite Siono dukteriai. Štai tavo karalius ateina ramus, sėdėdamas ant asilės ir ant pajungiamojo asilalėio. Nuėjusiu du mokiniu padarė, kaip Jėzus buvo jiedviem įsakę. Jie atvedė asilą ir asilaitį, uždėjo ant jų dybę savo rūbus ir užsodino jį ant viršaus, labai didelė minia tiesė savo drabužius ant kelio; kiti gi kirto medžio šakas ir klojo ant kelio. Ejesius priešakyje ir paskui sekusios minios šaukė sakydamas! Osanna Devydo Sunni! Pagirtas tesj kurs ateina Viešpaties vardui! Osanna aukštbyšė!

ATSAKYMAS JUDOŠIU LIZDUI

«ŠVIESOS» REDAKCIJAI

Nepagristiems gandoms išsklaidyti lietuviškai kolonijai parodyti, kur yra visų provokacijų pradžia ir provokatorių lzdas, prašau neatsakyti paskelbti kas seka:

Lietuvių kolonija jau gerai pažįsta Gaučį ir jo visą kompaniją, kuri užsiima šlykščiausiais šmeižtais ir provokacijom ne tik prieš lietuvius gyvenančius Brazilijoj, bet ir prieš tą kraštą, kur mes gyvename, Braziliją, per Lietuvos ir Amerikos spaudą visai plusta. Mat, už kiekvieną eilutę šmeižtų, parašytų laikraščiuose jie gauna gerai užmokėti. Bet ką jie gauna, kad skundžia lietuvius į vietos įstaigas, tai nesuprantama. Tai labai nedoras darbas, o ypač skundais užsiiminėti Gaučiui, tai tiesiog būauru ir pagalvoti. O kad Gaučis užsiima skundais, tai to ir patė neslepia ir prisipažįsta. Tai štai kur kolonijos Judošiai — Gaučys su visa savo kompanija!

Man iškelus viešai Vancevidiaus daromas vagystės, Gaučys, norėdamas nusišėpti savo bendradarbių kriminalinius žygius, įdavė mane policijai 1937 m. gruodžio mėn. Be to, kad paslėpti savo ir visos kompanijos juodu darbų, per «Lietuvį» paskelbė, kad iš mano priežasties buvo ištremti visi lietuvių, kaltinami komunizme.

Toliau, Vancevidiui pasislėpus nuo nuskriaustų žmonių ir Banco do Brasil fiskalams pradėjus tirti Vancevidiaus nešvarų biznį, Ga u c y s ir jo kompanija paskelbė, kad aš iškundžiau mokyklas. Ką gi mokyklos gali turėti bendro su Banco do Brasil? Galvokite, gerbiamieji. Mokyklos yra kitos valdžios įstaigos priežiūroje — Directoria do Esino Particular — o ne Banco.

Jie juoda darbą pradėję dirbti varė jį ir toliau, bet visumet stengėsi jį paslėpti ar kitus inkriminuoti. Savam laikraštį jie įdėjo mano fotografiją greta kokio tai nepažįstamo asmens, primėdami kokį tai dokumentų fabrikavime su tuo asmeniu. Ką aš su juo turėjau bendro, šita nešvari Gaučio kompanija turės įrodyti kriminaliniais teismis. Kur paaiškės dar vienas iš daugelio jų kriminalu, melagysčių ir nuolatinių šmeižtų.

Brazilijoj gyvenamas nesu patėmytas jokiuose neleistinuose veiksniuose. O kad Gaučys ir jo nešvari kompanija mane n o r i a p j o d u d i n t i, tai dėl to nesijaudinu, nes visiems yra aišku kas yra atsizymėjęs visokiais šlykščiais neleistiniais darbais. Jei DULRO atstovas atvyktų į Braziliją ir pamatytų, kaip jų agentai čia veikia ir kokiais darbais užsiima, pasakytų, kad jiems vieta geriausia yra kalėjime.

Nuolatiniai Gaučio skundiniai vertė mane gintis. Tai kiekvieno asmens teisė. Pridaviau policijai, ten kur buva įskustas, liudininkus, kurie poliejai įrodė, kas yra Uekus ir kas yra Gaučys ir jo kompanija. Ir, tikiesiai, kad policija ištyrus visus man metamus kaltinimus, ras tikrus kaltininkus — visuomenės kiršintojus Banderantės pastogėj ir juos anksčiau ar vėliau, nebūaus. Mes gyvename Brazilijoj ir pasitikime šio krašto valdžios teisingumu. O primetamą man Judos vardą, pasilaikykite sau, ponai iš Banderantės, nes jis tik jums tinka.

K. Uokus.

SVARBUS PRANEŠIMAS

Dr. Paulo Licciardi, Gydytojas — operatorius S-ta Casa, moterų ligų, sifilio, veneros, skilyio, kopėnų ir kt. ligų specialistas, moderniškas gydymas be operacijos, — praneša savo klėjantams visų miesto rajonų, kad įsteigė naują Konsultoriją Praça da Sé 14, antras aukštas, sąlės: 12 ir 12-A. Čia bus priimami liginiai kiekvieną dieną nuo 14 iki 16 val., o nuo 11 iki 12 ir nuo 16½ iki 20 val. liginiai priimami namų konsultorijoj RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro.)